

مدرسه پژوهش و نوآوری نگاه
نهادهای آینه

چکیده

درسگفتار پیدایش و تکوین علوم اجتماعی

جلسه دوم

موضوع: ظهور ماکیاولی و تغییر منطق تقسیم بندی علوم ریشه، پیدایش علوم اجتماعی مدرن

مدرس: جناب آقای دکتر سجاد صفار هرندي

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۸/۳۰

چگونگی پیدایش علوم اجتماعی مدرن

درباره سیر و چگونگی بوجود آمدن علوم اجتماعی مدرن روایت‌های متفاوتی وجود دارد. برخی به تحولات حوزه معرفت‌شناسی ارجاع می‌دهند و برخی به تحولات سیاسی و ظهور دولت ملت و ... همه این روایت‌ها بخشی از حقیقت ماجرا را منعکس می‌کند. اما زاویه‌ای که کمتر به آن پرداخته شده این است که چطور و تحت چه فرآیندی یک موضوع جدید - امر اجتماعی - خلق می‌شود و در ادامه علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی کلاسیک شکل می‌گیرد. ریشه این تحول و ظهور امر اجتماعی جدید را باید در نقطه‌ای پیگیری کرد که منطق تقسیم‌بندی علوم پس از رنسانس، دچار گسست و انفصال از سنت قدمایی می‌شود. نقطه عطف این اتفاق ظهور ماکیاولی بود. او چارچوب و مفصل‌بندی جدیدی از دانش را عرضه می‌کند. در ادامه و از قرن ۱۷ به بعد، این تحول و به عبارتی روح کار ماکیاولی در قالب فلسفه‌های سیاسی و در آثار فیلسوفانی چون هابز و لاک دیده می‌شود. پس از تثبیت منطق ماکیاولی در فلسفه سیاسی نوبت به اقتصاد سیاسی و ظهور آدام اسمیت می‌رسد که این فهم جدید را در قالب مفاهیمی چون «بازار» و «دست نامرئی» صورت‌بندی کند.

اما اینکه این فهم جدید از علوم به طور کلی و سیاست به طور خاص چه بود تا به ظهور علم اجتماعی مدرن برسد، مسائلی است که در این درسگفتار بدان پرداخته می‌شود.